

операційною та фінансовою. Попри пріоритетності операційної діяльності інвестиційна діяльність також відіграє значну роль у забезпеченні цілей розвитку підприємства. Будівництво нових об'єктів, інвестування в нові виробництва та модернізація існуючих – чинники підвищення ефективності функціонування підприємства будь-якого виду економічної діяльності.

Для підвищення інвестиційної активності необхідні відповідні макроекономічні умови – у сфері законодавства, податкової політики держави, пільг для розвитку пріоритетних галузей, фінансова підтримка з боку держави інноваційних проектів тощо. Наведені та інші чинники підвищують рівень інвестиційної привабливості визначеного об'єкту (країни, підприємства, проекту) та підвищує інвестиційну активність суб'єктів господарювання.

Основним показником інвестиційного розвитку країни є показник капітальних вкладень. За даними Державного комітету статистики України визначено, що за останні три роки загальний обсяг інвестиційних вкладень знизився на 13,4%. При цьому зниження відмічено лише за останній період, а саме 2008-2009 рр. В означені роки зниження загального обсягу інвестиційних вкладень становило 28,1%. Таке зниження інвестиційної активності господарюючих суб'єктів стало наслідком кризових явищ.

Незважаючи на різкі зниження обсягів інвестиційних вкладень за інвестиціями в основний капітал спостерігається зростання обсягів вкладень. За аналізований період 2007-2009 рр. обсяг інвестиційних вкладень у даному напрямку збільшився у десятки разів. Відмітимо незначні коливання обсягу інвестиційних вкладень в нематеріальні активи. Незважаючи на фінансову кризу, обсяги вкладень у даному напрямку змінились незначно. Темп змін становить по періодах часу 92,2-99,6%.

Відмітимо, що у структурі капітальних інвестицій періоду 2008-2009 рр. відбувались деякі зміни. Так, обсяг інвестицій в основний капітал збільшився у 2009 р. Проте, майже незмінною залишилась частка інвестицій в матеріальні активи.

За поточними даними січень – вересень 2010 р. загальний обсяг інвестиційних вкладень становив 103294,7 млн грн, з яких 96,0% займають інвестиції у матеріальні активи. В свою чергу з них – 81,2% складають інвестиції в основний капітал. Тобто це реальні інвестиції в економіку країни.

За результатами оцінки обсягу інвестиційних вкладень за видами економічної діяльності, визначено, що протягом 2007-2009 рр. найбільш активно інвестиційними проблемами переймались у таких галузях як промисловість, транспорт та зв'язок, операції з нерухомим майном. Так, із загального обсягу інвестиційних вкладень, частка, що припадає на промисловість становить по періодах часу 32,9-38,0%, у галузі транспорту та зв'язку – 14,0-16,8%, операціях з нерухомим майном – 16,9-21,0%. Найнижчі показники інвестиційних вкладень спостерігаються по галузі рибальства, у сфері діяльності готелів та ресторанів, в освіті, у сфері державного управління.

Досліджено також джерела інвестиційних вкладень. За даними Державного комітету статистики найбільша питома вага у загальному обсягу фінансових ресурсів, що спрямовуються на інвестиційні вкладення належать підприємствам та організаціям. По періодах часу цей показник становить: 2007 р. – 63,3%, 2008 р. – 56,78%, 2009 р. – 56,5%.

Також важливу роль в інвестиційній діяльності підприємств відіграють кредитні ресурси фінансових установ. Так, частка банків та кредитних установ у загальному обсягу інвестиційних вкладень становив: 2007 р. – 14,2%, 2008 р. – 17,3%, 2009 р. – 16,6%. Не таким значним, як попередні, проте значно більшим, ніж інші джерела, є фінансування інвестиційних вкладень з Державного бюджету. За оцінками Держкомстату частка державного фінансування в загальному обсягу інвестиційних вкладень становить: 2007 р. – 4,4%, 2008 р. – 5,0%, 2009 р. – 5,6%. Тобто частка державного фінансування зростає, що є позитивним у розвитку національної економіки.

Г.Т. П'ятницька, д-р екон. наук (КНТЕУ, Київ)

В.С. Найдюк (ВАТ «АК «Київводоканал», Київ)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ХАРЧУВАННЯ ЗА МІСЦЕМ РОБОТИ

Організація харчування за місцем роботи відіграє важливу роль в процесі відтворення робочої сили і, як свідчать результати досліджень О. Кочерги, В. Карсекіна, Н. П'ятницької та інших, позитивно впливає на продуктивність праці.

Ділові та політичні кола багатьох країн у різні часові періоди проводили реформування системи організації харчування свого працюючого населення (наприклад, Франція у 1967 р., Чехія у 1997 р., Румунія у 1999 р. та ін.), що позитивно вплинуло на економічний розвиток цих країн та остаточно забезпечило чи сприяє забезпеченню високого рівня якості життя їх громадян. Організоване харчування працюючих за основним місцем роботи нині діє у понад 30 країнах Євросоюзу, де працівники різних підприємств, установ харчуються за рахунок роботодавця. В результаті перенесення відповідальності за виконання соціальних програм з організації харчування за місцем роботи з державного бюджету на бюджет конкретного підприємства у країнах

Євросоюзу досягнута контрольована прозорість, конкретна індивідуальна адресність та максимізована соціально-економічна ефективність виконання цих програм.

З метою удосконалити та стимулювати розвиток системи організації харчування за місцем роботи та підвищити культуру ставлення до свого харчування громадян, в Україні декілька років тому у Верховній Раді було зареєстровано проект Закону «Про систему харчування працівників». Механізм організації харчування працівників згідно з вищезазначеним законопроектом включає: 1) підприємство ресторанного господарства, яке підлягає спеціальній акредитації та надає послуги з харчування; 2) емітента, діяльність якого ліцензується і який випускає спеціальні талони на харчування, що фактично виконують функції грошей щодо харчування працівників; 3) роботодавця, що має викуповувати ці талони та надавати їх своїм працівникам. Цей механізм в цілому дуже схожий на систему харчових ваучерів французької компанії «Аккор Сервісіз» (Accor Services), який працює на основі таких принципів:

- корпоративні клієнти і державні установи купують ваучери, що їх випускає компанія «Аккор Сервісіз»;

- корпоративні клієнти і державні установи розповсюджують ваучери серед своїх працівників;

- працівники-споживачі розраховуються цими ваучерами за їх номінальною вартістю у мережі філій, таких як їдальні, кафе, ресторани та продуктові магазини;

- їдальні, кафе, ресторани та продуктові магазини звертаються в «Аккор Сервісіз» за відшкодуванням витрат. Так звана система ваучерів Ticket Restaurant компанії «Аккор Сервісіз» вже розповсюджена у 30 країнах світу. Починаючи з 2001 р. доступ до цієї системи отримали навіть державні службовці та працівники напівдержавного сектору у Франції, Бельгії, Італії та Бразилії.

Механізм фінансування зазначеної системи харчування в Україні, згідно з вищезазначеним законопроектом, передбачає, що талони на харчування роботодавець придбає за рахунок власних коштів. Натомість він має отримати певні пільги з оподаткування. Проте аналіз цих пільг дозволив нам сумніватися у тому, що вони зможуть з економічної точки зору зацікавити роботодавців. Зокрема, віднесення витрат на харчування власних працівників на валові витрати підприємства (роботодавця) спричинить збільшення собівартості виробленої ним продукції, а отже практично відразу призведе до необхідності перегляду його цінової політики у бік збільшення цін. Водночас слід усвідомлювати, що зростання цін на продукцію відбуватиметься і у підприємств-постачальників (сировини, послуг зв'язку, водо-, енергоресурсів, автотранспортних послуг тощо), які також мають організувати харчування своїх працівників, а отже зростання витрат матиме ланцюгову реакцію. Зазначене особливо проявиться у діяльності малих підприємств та підприємств, в яких велика частка у структурі сукупних витрат належить витратам на оплату праці. Крім того, збільшення собівартості виробництва призведе до того, що українські промислові підприємства, частина продукції яких експортується, певною мірою втратять конкурентні переваги своєї продукції порівняно із закордонними аналогами. Поряд із цим не зовсім зрозуміло, яким чином за умови дефіциту у держбюджеті будуть купуватися ваучери для організації харчування держслужбовців, працівників сфер освіти, охорони здоров'я, правоохоронців тощо.

Вважаємо, що нині формування системи організації харчування за місцем роботи має розглядатися з позиції соціального захисту робітників і службовців, але з урахуванням реальних економічних можливостей для забезпечення цього захисту.

А.О. Сіробаба, асп. (ХДУХТ, Харків)

ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

Важливою умовою успішного функціонування економіки України є вдосконалення діючих систем управління підприємствами, упровадження сучасних досягнень економіки і менеджменту. Усе більш очевидним стає факт, що конкурентоспроможність підприємств обумовлюється не тільки технологіями ведення бізнесу, але й етичними, культурними та соціальними чинниками. Саме вони у сприятливих умовах дають якісний імпульс для розвитку економіки, забезпечують її інтенсивне зростання.

Лібералізація і демократизація в економіці України, прийняття ряду законів, які сприяють розвитку підприємництва, значно розширюють можливості впровадження нових підходів до управління. Але важливою умовою для здійснення економічних реформ в Україні є вплив таких чинників, вагомість яких у вітчизняному менеджменті занижується, але які часто є для нашої економіки ключовими. Це – людський потенціал і методи його використання. Саме від забезпечення умов для співпраці з персоналом та зовнішнім середовищем залежить майбутнє процвітання як великих, так і малих підприємств торгівлі.

Прийнята урядом України стратегія сталого розвитку, перш за все, вимагає відповідних змін в соціальній політиці держави. З точки зору філософії та принципів сталого розвитку, які зводяться до глобалізації проблеми поступового нарощування національного потенціалу для підвищення якості життя у всіх сферах діяльності, до того ж без нанесення шкоди природі і прийдешнім поколінням, соціальна сфера визначена як головна складова цілей сталого розвитку. У відповідності до стратегічних пріоритетів сталого розвитку України велике значення має реформація продуктивних сил країни та досягнення на основі цього рівня продуктивності суспільної праці, який забезпечить перетворення України в сучасну, високорозвинену державу.